GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 244. Sâmbătă 2 (14) Noemvre. 1885.

Brașovŭ, 1 Noemvre 1885.

Nu putemŭ lăsa făr' de rĕspunsŭ articululŭ lui „Ellenzék", ce l'amŭ publicatŭ în numĕrulŭ de erĭ. Décă amŭ tăcé, fóia clușiană ar avé obrazulŭ a afirma, că n'amŭ fostŭ în stare a'i rĕspunde și că șuchiatele ei espectorărĭ arŭ fi basate pe adevĕrulŭ curatŭ și ner-sturnabilŭ.

„De ce au trăitŭ Românii cu Nemții în bună prieteniă și de ce cu Maghiarii nu se potŭ nicĭ decum înțelege?" — Acésta este prima întrebare ce-o atinge memoratulŭ articolŭ.

A desfășura aicĭ istoria periodului, când a domnitŭ în Transilvania absolutismulŭ nemțescŭ austriacŭ, ar fi o ostenélă cu totulŭ zadarnică, Scie „Ellenzék" și scimŭ cu toții fórte bine ce a fostŭ și cum a fostŭ atuncĭ. Remâne dér a se cerceta, care e causa că Românii se înțelegéu mai bine cu Nemții, ca aḍi cu Maghiarii.

„Ellenzék" găsesce că conducĕtorii mai tinerĭ românĭ suntŭ causa acestei dureróse apariţiunĭ în viața nóstră publică, căcĭ dênșii în anii din urmă arŭ fi pășitŭ pe têrêmulŭ revoluționarŭ și arŭ fi compromitatŭ poporulŭ românŭ înaintea tronului.

Sĕ ne permită nedumeriții romanofagĭ dela „Ellenzék" a trage la îndoială esactitatea acestei părerĭ și ai asigura că nimenĭ nu-o înpărtășesce, nicĭ chiar dênșii.

Colónele fóiei nóstre de unŭ șirŭ lungŭ de anĭ sunt întesate de articulĭ reproduşĭ din foile maghiare și în deosebĭ din „Ellenzék," în carĭ sunt declarațĭ de „agitatorĭ," de „revoluţiunari periculoșĭ și de trădători de patriă" toțĭ preoții, invĕțătorii, ḍiariștii, advocații, comercianții, proprietarii românĭ, c'unŭ cuvêntŭ toțĭ Românii cu carte, bĕtrênĭ și tinerĭ, carĭ se ocupă de afacerile naționale române.

Trebue sĕ surprindă prin urmare afirmarea cea mai nouă a lui „Ellenzék," că conducătorii bĕtrânĭ ai Românilorŭ au observatŭ o atitudine corectă și numai conducătorii cei tinerĭ suntŭ „dușmanii statului."

Décă este așa atuncĭ ni se pare, că ar fi fostŭ fórte ușorŭ ca Maghiarii sĕ se înțeleagă cu Românii, pe când — după „Ellenzék" — „făceau politica bărbațĭ românĭ mai politicĭ și mai serioșĭ." In casulŭ acesta e naturalŭ, că n'ar fi mai pututŭ succede unorŭ „băiățandrii sĕ „dé la o parte pe bĕtrânĭ și sĕ mâne ei carulŭ naționalŭ spre prăpastiă."

Ḍice „Ellenzék," că betrânii politicĭ românĭ „au făcutŭ programŭ, pronunciamentŭ și au trimisŭ deputațiunĭ la Viena și la Budapesta." De ce n'au luatŭ în considerare Maghiarii pretensiunile lorŭ, de ce le-au făcutŭ procesŭ pentru pronunciamentŭ și au lăsatŭ sĕ se întórcă deputațiunile lorŭ acasă făr' de nicĭ unŭ resultatŭ?

Eată dér, că nu acești „băiățandrii" suntŭ causa, că Maghiarii nu s'au pututŭ împrietenì cu Românii nicĭ măcarŭ în mĕsura aceea, în care erau prietenĭ cu Nemții absolutiștĭ.

Décă cei dela „Ellenzék" — carĭ se pare, că în cele din urmă s'au înspăimêntatŭ ei înșișĭ de consecențele, ce le póte avé atitudinea lorŭ plină de dușmăniă față cu poporulŭ românŭ — décă, ḍicemŭ, voiescŭ sĕ se informeze mai esactŭ despre adevĕratele cause, ce au pricinuitŭ neînțelegerea și ura dintre Maghiarĭ și Românĭ, sĕ binevoiéscă a recetì cu atențiune articulii publicațĭ de curêndŭ în pressa maghiară din Budapeșta de distinsulŭ deputatŭ ungurŭ Bela Grünwald, care a venitŭ anume în Ardélŭ ca sĕ studieze relațiunile de aci.

Din acești articulĭ ei vorŭ afla că nu conducĕtorii românĭ, nicĭ cei bĕtrânĭ nicĭ cei tinerĭ, au causatŭ periculele ameninţătóre, ci conducĕtorii Maghiarilorŭ ardelenĭ și guvernanții ungurĭ. Orĭ dóră voiescŭ cei dela „Ellezék" sĕ facă rĕsponsabilĭ totŭ pe „băiățandrii" românĭ și pentru „réua administrațiă și justițiă" și pentru „corupțiunea" ce domnesce în Ardélŭ și pentru „volniciele" ómenilorŭ dela putere și pentru „pĕcatele proprietarilorŭ de pămêntŭ maghiarĭ față cu țăranulŭ românŭ" — ce le-a constatatŭ tóte d. Grünwald?

Afirmarea, că „băiățandrii," carĭ facŭ „politică neserióső" arŭ fi toțĭ „irredentiștĭ" încarnațĭ e prea ridiculă, decâtŭ ca sĕ merite unŭ rĕspunsŭ.

Inainte de a da Românilorŭ sfaturĭ, ce nu le cerŭ și nu le așteptă, „Ellenzék„-iștii arŭ face mai bine sĕ invețe a se conduce ei înșișĭ cum se cade, sĕ nu lase frênele prea largĭ celorŭ ce scriu în fóia-le, căcĭ atuncĭ nu vorŭ mai fi silițĭ a desminți regulatŭ a doua ḍi totŭ ce au scrisŭ în ḍiua întâi împotriva Românilorŭ.

Acestŭ sfatŭ l'amŭ da noi lui „Ellenzék" și décă cumva acéstă fóiă a credutŭ, că prin articlulŭ sĕu va băgă zizaniă între conducătorii românĭ bĕtrânĭ și tinerĭ, s'a înșelatŭ amarŭ.

Décă vĕ place mai bine politicii noștrii bĕtrânĭ n'avețĭ decâtŭ sĕ o declarațĭ pe față în dietă și sĕ vĕ împăcațĭ cu ei și vĕ asigurămŭ că toțĭ „băiățandrii" se vorŭ da delăturĭ, când Maghiarii arŭ voi sĕ facă odată „politică seriósă" și sĕ se împrietinéscă cu Românii, celŭ puținŭ pe atâtŭ, pe câtŭ se împriete-ni-se cu eĭ Nemții pe când domnea unŭ sistemŭ, care asemenea „nu era după gustulŭ conducĕtorilorŭ românĭ."

UNIREA BULGARILORŬ.

Telegramele cele mai nouĕ:

Sofia, 11 Noemvre. Se esecută *fortificațiunĭ provisorie* în mare mĕsură. Tóte înălțimile de pe teritoriulŭ dintre Serbia și Sofia au sĕ fiă întărite. Din fie care satŭ se face o fortărélă și se înconjóră cu șanțurĭ, așa, că o armată inimică nu póte pĕtrunde nicăerĭ fără resistență. Guvernulŭ întărită mereu poporulŭ în contra Sêrbilorŭ, așa, că isbucnindŭ rĕsboiulŭ nu numai armatele se vorŭ lupta cu înverșunare, ci și poporațiunea bărbătéscă a celorŭ douĕ state. — Se admite cu hotărîre, că isbucnirea inimicițielorŭ sêrbo bulgare esta iminentă. E temere, că *pacea va fi compromisă* înainte de finirea conferinței. Totŭ erĭ s'a ivitŭ încă unŭ *incidentŭ* la granița sêrbéscă, causatŭ de marea apropiare a celorŭ douĕ armate. *Patrulele sêrbe și bulgare împușcară* una asupra celeilalte, dér n'a fostŭ nimenea rănitŭ. In urma ciocnirei duorŭ patrule erĭ lângă Trn, vr'o 300 de Sêrbĭ încercară sĕ'nconjóre 25 de Bulgarĭ. Acestia retrăgêndu-se, fură urmărițĭ de Sêrbĭ vr'o 2 chilometri pe teritoriulŭ bulgarŭ. Inainte d'a se da ordinŭ de înaintare trupelorŭ bulgare, ca sĕ isgonéscă pe Sêrbĭ, se așteptă scirile dela granița, că óre s'au întorsŭ Sêrbii pe teritoriulŭ lorŭ. Décă nu, se așteptă în fiecare momentŭ lovirea seriósă.

Atena, 11 Noemvre. *Diferența* turco-grécă cu privire la agentulŭ grecŭ din *Canea* s'a înăspritŭ. Pórta a împuternicitŭ pe guvernatorulŭ din Canea sĕ rupă orĭce relațiă cu agentulŭ și sĕ ia și alte mĕsurĭ, în casŭ când agentulŭ nu va fi revocatŭ. Delyannis respinge cererea Porții ca neîndreptățită.

Londra, 11 Noemvre. La banchetulŭ lordmaiorilorŭ, *Salisbury* a declaratŭ, că insurecțiunea rumeliotă a fostŭ o mișcare spontană a poporului și de aceea poporațiunea de acolo a manifestatŭ unanimŭ modulŭ cum vrea sĕ fiă guvernată. Elŭ nutresce cea mai deplină convingere, că *orĭce combinațiune politică, care stă în contradicere cu voința poporațiunii* d'acolo, *n'ar puté avea lungă durată*. Salisbury vorbì hotărîtŭ în contra cererilorŭ de compensare a Serbiei și Greciei. — Ambasadorulŭ rusŭ *Nelidoff* declară în ședința de lunĭ a conferinții, că *Rusia numai sub controlŭ internațională ar permite o intervenire armată a Turciei* în Rumelia ostică pentru restabilirea *statului quo ante*. — Vederile englese în cestiunea bulgară încă totŭ se deosebescŭ în modŭ esențialŭ de ale celorŭ trei puterĭ imperiale. Representantulŭ englesŭ *White* a subscrisŭ, ce'i dreptŭ, protocolulŭ conferinții, care recomandă restabilirea *statului quo ante*, dér în acelașĭ timpŭ cetì o declarațiune, că décă guvernulŭ englesŭ consideră teoreticŭ *status quo ante* ca cea mai simplă resolvare, *în praxă* o consideră ca imposibilă. Protocólele conferinții nu au prin urmare mai multă valóre practică, decâtŭ nota circulară către Serbia și Grecia. — Foile de aci anunță, că administrațiunea militară rusă lucréză cu mare zelŭ la *fortificarea Batumului*. Incă în Maiu se lucra la ea ḍi și nópte. E probabilŭ, că în anulŭ viitorŭ va fi gata. Munții din dosulŭ Batumului și văile, precum și rîulŭ Iștocŭ se întărescŭ prin forturĭ. O nouă cale ferată strategică se construesce împrejurulŭ orașului. In acelașĭ timpŭ se construesce unŭ mare arsenalŭ în împrejurime. Acéstă procedere e în contra tractatului de Berlinŭ, unde a declarată Țarulŭ, că Batumulŭ va fi portŭ liberŭ pentru comerțŭ, și e batătorŭ la ochi că pe când în Asia nu vrea sĕ scie de tractatŭ, în peninsula balcanică stăruesce pentru susținerea lui.

Fitipopolŭ, 11 Noemvre. Armata bulgară rumeliotă ce se află la graniță a dispusŭ din nou jurămêntŭ, când prințulŭ a fostŭ acolo acum în urmă, și anume după formula de jurămêntŭ: »D'a rĕmâné credincioșĭ stégului Bulgariei unite.« Se vorbesce că nouĕ înrolărĭ se facŭ în téră, afară de acésta se înființéză biurourĭ de înrolare.

Constantinopolŭ, 11 Noemvre, *Ședința* de erĭ a *conferinții* ambasadorilorŭ a duratŭ 4 óre. *Divergința între părerile celorŭ trei puterĭ imperiale și între Anglia s'a arătatŭ în modŭ marcatŭ*. La ordinea ḍilei a fostŭ propunerea Porții, ca conferința sĕ provóce pe prințulŭ *Alexandru da'șĭ retrage trupele din Rumelia*. Cele trei puterĭ imperiale și Italia au sprijinitŭ propunerea. Imputernicitulŭ englesŭ White contestă conferinței competința pentru unŭ asemenea actŭ, ḍicêndŭ, că acésta privesce pe Turcia. Imputernicitulŭ francesŭ, deși a statŭ reservatŭ, părea, că s'apropiă mai multŭ de părerile Angliei. Ce hotărîre a luatŭ conferința în acéstă cestiune nu se scie. Imediatŭ după ședința conferinții, ambasadorii celorŭ trei puterĭ imperiale s'au dusŭ în palatulŭ ambasadei austro-ungare și se consultară acolo trei ore. După acésta, ambasadorulŭ austro-ungarŭ br. *Calice* primì pe trimisulŭ sêrbŭ.

Paris, 11 Noemvre. In ședința de lunĭ a conferinții, representantulŭ englesŭ a propusŭ sĕ se numéscă o subcomisiune, spre a auḍi dorința Rumelioțilorŭ.

Petersburgŭ, 11 Noemvre. Resultatulŭ conferinții pare aci cu atâtŭ mai indoiosŭ, cu câtŭ Rusia nu'șĭ schimbă părerile. Cercurile politice accentuiază, că de restabilirea *statului quo* fără promisiunĭ din partea cabinetului rusescŭ atêrnă, dacă Rusia îșĭ redobêndesce autoritatea de mai nainte în Bulgaria. Pressa rusă declară unanimŭ, că sub *status quo* se înțelege nu numai susținerea separării celorŭ douĕ Bulgarii ci și *asigurarea influinței ruse în Bulgaria*, precum și aceea ca poporulŭ bulgarŭ sĕ rĕmână în sfera puterii Rusiei și sĕ nu fiă apucatŭ de alte curente în dauna intereselorŭ generale slave.

Unŭ memoriu albanezŭ.

„Tagespost" din Graz publică următórea corespondență a profesorului Gustav Mayer dela 6 Noemvre a. c.

»Acum câteva ḑile mi s'a trimisŭ din Albania unŭ memorandum, redactatŭ şi semnatŭ de mai mulţĭ fruntaşĭ albanesĭ, în care se esprimă dorinţa, ca Albania sĕ fiă alipită la Austria. In raporturile mele personale cu Albanezi în călĕtoriile, ce le-amŭ întreprinsŭ mai multŭ cu scopurĭ linguistice, n'amŭ pututŭ evita de totŭ convorbirĭ politice, dér se înţelege, că m'amŭ abţinutŭ dela orĭce agitaţiunĭ politice; decĭ împrejurarea, că mi s'a adresatŭ acestŭ actŭ, este numai o dovadă a încrederei onorifice, ce-mĭ arată Albanesii, sciindŭ, că mĕ interesezŭ de limba şi istoria lorŭ. Acestŭ documentŭ nu e lipsitŭ de interesŭ pentru situaţia actuală din peninsula balcanică şi də aceea îlŭ dau acı în următórea traducere:

„Luându-se în sémă starea actuală politică şi intelectuală a Albanesilorŭ şi mai alesŭ caracterulŭ lorŭ năpraznicŭ şi rĕsboinicŭ, ei cu greu se potŭ administra înşi-şĭ cu succesŭ. Dacă Albania, care, după cum arată istoria, a avutŭ în vechime ca şi în timpurile mai noĭ individualităţĭ fórte marcante, cu numĕrulŭ locuitorilorŭ sĕi ca de trei milióne suflete arŭ primi nişte condiţiunĭ politice regulate, arŭ puté deveni fórte folositóre pentru progresŭ umanităţii în Europa şi în specialŭ în totŭ Orientulŭ. Căcĭ Albanesii au adusŭ servicie însemnate Romanilorŭ, apoi în timpurile mai recente Turcilorŭ; şi la libertatea Greciei la 1821 Albanesi creştinĭ au contribuitŭ în mĕsură considerabilă; e de regretatŭ înse, că istoriografia greacă amestecă pe eroi, nefăcêndŭ deosebire între Grecĭ şi Albanesĭ. Albania s'a supusŭ năvălirii Otomanilorŭ, cea din urmă dintre tóte popórele balcanice, şi a pututŭ sĕ scape pe trei unghiurĭ ca locŭ de refugiu alŭ libertăţii: ţéra Miridiţilorŭ, Sale şi Chimara, fără sĕ pomenimŭ şi de Mani, unde deasemenea locuescŭ mai mulţĭ Albanesĭ decâtŭ Grecĭ. In afară de Albania propriu ḑisă elementulŭ albanesŭ e aşa de numĕrosŭ în Grecia, Epiru de sudŭ, Macedonia şi aiurea, încâtŭ limba de aḑĭ a Grecilorŭ nu e decâtŭ o curată traducere a fraselorŭ albanese.«

„Albania a fostŭ supusă ca unŭ poporŭ compactŭ şi deja cuceritoru turcŭ destinase pe Skenderbey de rege alŭ Albaniei. Dacă acum diplomaţia are de gândŭ sĕ o îmbucătéscă, dândŭ fiăcărei puterĭ învecinate o bucată, nu numai că acéstă politică arŭ fi unŭ ce neiertatŭ, dar arŭ crea o împreunare monstruósă, cum ḑice unŭ proverbŭ, făcêndŭ pe ţapŭ păzitorulŭ leului, de unde arŭ resulta pentru unŭ timpŭ anarchiă şi caosŭ, cum arată exemple din timpulŭ mai recentŭ."

»Mijloculŭ mai potrivitŭ pentru desvoltarea Albaniei nordice şi sudice unite arŭ fi protectoratulŭ Austriei. Guvernulŭ expertŭ şi vigurosŭ alŭ acestui statŭ, după tradiţiile sistemului sĕu, n'arŭ tinde sĕ desnaţionaliseze Albania, ci înainte de tóte arŭ întemeia, pretutindenĭ în ţéră scolĭ în limba naţională spre a o cultiva şi civilisa deplinŭ şi lesne.

Apoi Austria arŭ fi în stare sĕ ridice agricultura, industria şi comerciulŭ, încâtŭ acéstă ţéră prea fertilă ce şi altfelŭ are mulţime de culităţĭ naturale, sub unŭ guvernŭ bunŭ şi tare arŭ deveni unŭ alŭ doilea raiu. Afară d'asta acestŭ mijlocŭ arŭ restabili şi echilibrulŭ adevĕratŭ între poporele balcanice şi arŭ forma unŭ bulevardŭ minunatŭ contra panslavismului. Acésta e părerea multorŭ Albanezĭ prevĕḑĕtorĭ, moderaţĭ şi independenţĭ.«

Ministrulŭ Conrad despre limba maternă.

Intr'unŭ numĕrŭ recentŭ alŭ fóiei nóstre amŭ comunicatŭ, că ministrulŭ cultelorŭ şi instrucţiunii din Austria, baronulŭ *Conrad* şĭ-a datŭ demisiunea. Despărţindu-se de funcţionarii din ministerŭ, le-a adresatŭ unŭ discursŭ, în care, între altele, vorbi şi despre *limbă*, ca acelŭ momêntŭ, care formézā adevĕrata causă a cestiunii naţionalităţilorŭ.

Br. *Conrad* nu numai că află esplicabilŭ, ca *fiăcare sĕ ţină morţişŭ la limba sa maternă*, ci declară chiar, că fiecărui omŭ îi este înăscută iubirea cătră limba maternă. *Acela, care şĭ-arŭ abnega limba maternă, arŭ fi unŭ laşŭ politicŭ.* Elŭ recunósce dară, că fiecare limbă e îndreptăţită a se cultiva şi îngriji, precum şi aceea, că fiecare singuraticŭ are îndreptăţirea d'a fi instruitŭ, pe câtŭ e cu putinţă, în tóte sciinţele şi cunoscinţele spiritului omenescŭ, în limba sa maternă. Nu-i vorbă, individulŭ are şi îndatorirea, ca ceca ce a învĕţatŭ sĕ o întrebuinţeze şi în respectivele limbĭ ale patriei.

Recomandămŭ acestŭ discursŭ »patrioţilorŭ," carĭ nu vorŭ sĕ sciă de alte limbĭ, decâtŭ numai de cea maghiară.

SCIRILE ḐILEI.

Din Pesta 'i se telegrafiază ḑiarului „Neue freie Presse": „Deunăḑile s'a anunţatŭ, că cunoscuta p r o c l a m a ţ i u n e a „României irredente" s'a trimesŭ Românilorŭ din ţĕrile ungare sub cuvertă. De aceea ministrulŭ dete o ordinaţiune cătră procuratura supremă a statului, ca sĕ aviseze procuraturile statului din districtele judecătoresci mărginaşe cu România d'a face propunerĭ pentru trimiterea de judecătorĭ de instrucţiune, carĭ sĕ deschidă scrisorile suspecte şi sĕ le cerceteze. Astfelŭ, au şi fostŭ provocate vr'o 26 de procuraturĭ sĕ facă asemenea propunerĭ, dér efectulŭ a fostŭ fórte remarcabilŭ. Dintre tóte tribunalele numai 11 au acceptatŭ aceste propunerĭ ale procurorilorŭ lorŭ, 12 au luatŭ hotărîrĭ ce se abatŭ dela propunerile procurorilorŭ lorŭ ḑicendŭ, că numai atuncĭ arŭ fi aplecate a primi propunerea, dacă în casŭ specialŭ ar fi acéstă necesitate. Procurorulŭ din Becaşŭ (Bekes-Gyula) n'a făcutŭ nicĭ o propunere, fiind că aflase înainte, că tribunalulŭ va refusa o asemenea propunere. Tribunalulŭ din Lugoşŭ respinse propunerea procurorului şi refusă a trimite unŭ judecătorŭ de instrucţiă în astfelŭ de scopŭ. Procurorulŭ a apelatŭ în contra acestei hotărîrĭ la Tabla regéscă, dér instanţa superióră aprobă hotărîrea tribunalului. Precum se vorbesce, tribunalulŭ supremŭ va cere acestuia actele, ca sĕ ia o decisiune principală în acéstă cestiune importantă din punctulŭ de vedere politicŭ şi juristicŭ.

—0—

Ministrulŭ de comunicaţiune unguresců a datŭ concesiune prealabilă pe durata de unŭ anŭ contelui Gabrielŭ Bethlen pentru construirea unei căi ferate de clasa ântêiu dela Reghinulŭ Săsescŭ prin pasulŭ Tulgheşŭ până la graniţa ungară-română.

—0—

O nouă dovadă de maghiarisare ne dă „Ellenzék:" „Despre unŭ frumosŭ lucru raportéză unŭ amicŭ alŭ fóiei nóstre din comitatulŭ Şomoghĭ; póte servi ca esemplu demnŭ de imitatŭ pentru membrii preoţimei nóstre, care locuescŭ în ţinuturĭ nemaghiare. Preotulŭ Szalay Istvan, când a primitŭ parochia, a găsitŭ în comuna Szomajom-ulŭ germanŭ o poporaţiune şvabă grea de capŭ. Preotulŭ 'şĭ-a propusŭ s'o maghiariseze. Era o grea lucrare, trebuia o muncă de mulţĭ anĭ, transformarea gradată a instrucţiunii în scólă în cea maghiară, tractarea plină de tactŭ a părinţilorŭ, jertfe materiale, continue silinţe în interesulŭ ţintei, tóte acestea merită recunoscinţă. Comuna Szomajom-ulŭ german aḑiséu mâne se póte numi cu îndrăsnélă Szomajom-ulŭ maghiarŭ, generaţiunea cea nouă e deja hotărîtŭ maghiară, şi numai bĕtrênii vorbescŭ limba germană. Preoţĭ ai patriei mele! Vedeţi frumosulŭ esemplu, urmaţi-lŭ!" — Étă unde duce lipsa de conducĕtorĭ, séu dacă suntŭ, nepăsarea lorŭ. De altă parte e o obrăsnicíă şovinistică a mai nega „patrioţii" tendinţa de maghiarisare. Preoţĭ ai patriei nóstre, băgaţĭ bine de séma cum apĕraţĭ poporulŭ, sĕ nu-lŭ musce de inimă şarpele maghiarisării!

—0—

Institutulŭ de creditŭ şi economii »Timişiana« din Timişóra *progreséză* vĕḑêndŭ cu ochii, scrie »Luminătorulŭ.« Se bucură de unŭ călduroşŭ sprijinŭ din partea publicului. Depunerile în luna trecută au fostŭ de peste 10.500 fl., şi banii fuctifică toţĭ. Consistorulŭ din Aradŭ a depusŭ din fondurile sale câteva mii la »Timişiana« spre fructificare şi va mai depune încă.

—0—

Case eftine ca în Seghedinŭ nicĭ nu s'au mai pomenitŭ. Acum câteva ḑile, o casă lungă de 12 metri, lată de 5 metri s'a vêndutŭ prin licitaţiune cu c i n c ĭ florinĭ. Casa a fostŭ a unui Emerich Berta şi nu era îngreuiată prin împrumutulŭ de statŭ.

—0—

Sub titlulŭ »Gróznică îngrijre" scrie „Luminătorulŭ« următórele: »Cine va ceti acéstă notiţă, sĕ nu crédă că e minciună orĭ glumă, căcĭ adevĕrŭ e şi lucru seriosŭ e. Décă înse cetitorulŭ totuşĭ va rîde, atuncĭ eu scusatŭ sĕ fiu, căcĭ nu eu sunt celŭ ce face ridiculŭ pe cineva, ci altulŭ e care se face ridiculŭ pe sine însuşĭ. A fostŭ în Dumineca trecută, în 8 ale c. n. Cam la óra 9 înainte de m. unŭ servitorŭ dela on. tribunalulŭ regescŭ din Timişóra intră în cancelaria redactorului acestei foi, pre carele aflându-lŭ scriindŭ, îi ḑice: D. jude investigatorŭ V. vĕ poftesce sĕ veniţĭ cât mai curêndŭ la dênsulŭ. Redactorulŭ cătră óra 10 ajunge la tribunalŭ — *Judele*: Vi suntŭ cunoscute disposiţiunile ministeriale cu privire la epistole ce vinŭ din ţĕrĭ strĕine? — *Redactorulŭ*: din jurnale numai. — *Judele*: Étă o epistolă din Bucurescĭ adresată la redacţiunea „Luminătorului«, sĕ bine voiescĭ a o deschide în presenţa mea — *Redact.*: Cunoscŭ scrisórea de pe plicŭ, este a unui tênĕrŭ ce de curêndŭ a trecutŭ în România, şi carele mi a promisŭ, neprovocatŭ de mine, că-mĭ va descrie călĕtoria sa; te asigurŭ d-le jude, că nu e nimica periculosŭ în ea. — *Judele*: Totŭ una, te rogŭ sĕ o deschiḑĭ şi sĕ-mĭ arĕţĭ cuprinsulŭ ei. — *Redact.*: Décă poftescĭ, îţĭ facŭ acestŭ serviciu, dér observŭ că eu încă nu am primitŭ acéstă epistolă, decĭ dorinţa d'a o deschide este a aceluia, ce a luat'o dela postă. — *Judele*: Epistola dela postă a venitŭ dreptŭ aicĭ. — *Redact.*: Deschiḑêndŭ epistola, arată judelui că aşa e cuprinsulŭ, precum l'a descoperitŭ preventivŭ: »Impressiunĭ de călĕtoriă« de A. Cas. — Despre acésta s'a luatŭ unŭ protocolŭ d'o cólă şi s'a subscrisŭ, ér după aceea comedia s'a finitŭ. După mine lucrulŭ este de totŭ tragi-comicŭ, dér şi absurdă disposiţiunea acésta, prin care se calcă secretulŭ epistolelorŭ şi se împedecă libertatea de comunicaţiune. Până când va dura acéstă modă, nu sciu, dér se vede că este de totŭ înţeléptă şi fórte ducĕtóre la scopŭ.«

—0—

Ciupercile au s'o păţéscă câtŭ de bună, în curêndŭ le vorŭ întrece cu numĕrulŭ filialele reuniunei de maghiarisare ardelene. Aşa în comitatulŭ Albei de josŭ suntŭ 4 filiale şi se mai aştéptă sĕ rĕsară şi altele, de asemenea au sĕ mai rĕsară, pe lângă cele înfiinţate în comitatele Ciucŭ, Cojocna, Trei-Scaune, Mureşŭ-Turda, Solnocŭ Dobêca, Turda-Arieşŭ, Odêrheiu, Hunedóră, Făgăraşŭ, Têrnava-mare, Braşovŭ, Sibiiu. Cine mai credea sĕ aibă ciupercile o aşa năprasnică concurenţă!

—0—

Sâmbăta trecută în séra ḑilei de sf. Dumitru, distinsulŭ şi simpaticulŭ comerciantŭ de aicĭ d-lŭ M i h a i l ŭ G. S t ă n e s c u, a întrunitŭ la masa sa ospitală unŭ frumosŭ numĕrŭ de óspeţĭ din tóte clasele societăţii braşovene, între carĭ mai mulţĭ representanţĭ ai comerciului şi industriei, de tóte naţionalităţile. Cu ocasiunea acésta serbându-se inaugurarea noului edificiu alŭ d-lui M. G. Stănescu din strada Funarilorŭ, care edificiu face onóre măestrului ce a condusŭ clădirea lui, s'au rostitŭ unŭ şirŭ de toasturĭ frumóse în onórea proprietarului casei şi a amabilei sale soţii în onórea numerósei şi respectatei familie Stănescu, pentru prosperarea comerciului şi a industriei în Braşovŭ şi pentru frăţésca înţelegere şi solidaritate între muncitorĭ.

„Bomba" scrie următórele: „De vr'o 3 sĕptĕmânĭ în portulŭ Brăila se simte o mare activitate, mulţime de vapóre se încarcă, se ḑice chiar, că în curêndŭ vorŭ mai sosi încă peste 60 de vapóre engleze, care vorŭ esporta cereale, ceea ce este de remarcatŭ, este că nu numai în cursulŭ verei, dér nicĭ chiar acum unŭ anŭ, nu s'a vêndutŭ cu o aşa mare activitate, preţurile deşi nu suntŭ tocmai avantagióse, totuşĭ însă suntŭ favorabile.

—0—

Ḑilele acestea spune »Bomba' din Brăila, 150 de familii israelite au sositŭ din Moldova şi s'au îmbarcatŭ pe unŭ vaporŭ englesŭ cu destinaţiune pentru insula Cipru.

—0—

„Voinţa Naţională' scrie, că în curêndŭ se va înfiinţa în România o fabrică de conserve alimentare, sub direcţia d-lui dr. Meinert Bunau, cu unŭ capitalŭ de 1.500.000 lei. Acéstă fabrică este vorba de a se înfiinţa în Craiova séu în Turnu-Severinŭ.

—0—

„Românulŭ" spune, că Lunĭ séra trenulŭ, care venea dela Craiova la Bucurescĭ, a lovitŭ şi aruncatŭ departe, fără grave rănirĭ, pe unŭ Ţiganŭ beatŭ, care cântă pe şine bătându'şĭ jocŭ de locomotivă. Accidentulŭ s'a întêmplatŭ între Pitescĭ şi Golescĭ, Bietulŭ Ţiganŭ când s'o fi treḑitŭ, de sigurŭ, că şĭ-o fi adusŭ aminte de ḑicala ţigănéscă: „Dacă ne n'ai puterinţă, la ce mai chichireḑĭ gâlceava."

—0—

Liceulŭ din Botoşanĭ a luatŭ numirea de liceulŭ »Laurianŭ.'

—0—

In sĕptĕmâna acésta a căḑutŭ zăpadă în mai multe localităţĭ din România.

—0—

Se raportéză lui »Ellenzék' din Sâmbăta inferióră, comitatulŭ Făgăraşului, următórele: „Economulŭ domeniului de statŭ de acolo, cu numele Borso Lajos, eşindŭ din grădina scólei de statŭ, mai mulţĭ Românĭ au săritŭ asupra lui, l'au bătutŭ şi i-au spartŭ capulŭ în mai multe locurĭ. Nefericitulŭ zace în spitalulŭ din Făgăraşŭ inconsciu de sine, e puţină speranţă de viéţă. E vestea că elŭ ar fi căḑutŭ jertfă a rĕsbunării. Nu se scie, ce paşĭ au întreprinsŭ autorităţile competente în causa acésta.'

Afacerĭ locale.

In şedinţa dela 30 Octomvre (11 Noemvre) a comunităţii Braşovului s'au făcutŭ două interpelaţiunĭ, una de d. adv. *Schnell* pentru regularea loculuі dinaintea »Institutului pensionarŭ« şi alta de d. preotŭ *Baiulescu*. Interpelaţiunea din urmă, privindŭ instrucţiunea învĕţăceilorŭ românĭ dela meserii, o comunicămŭ aşa precum ni s'a raportatŭ.

Onorată Comunitate! Legea industrială din 1884 prescrie în § 80: In comune, unde nu s'arŭ afla unŭ cursŭ anume pentru învĕţăceii dela meserii, comuna este îndatorată a îngriji de instrucţiunea lorŭ, înfiinţândŭ unŭ cursŭ deosebitŭ.

Pentru învĕţăceii românĭ dela meserii, de optŭ anĭ până aḑĭ a esistatŭ unŭ asemenea cursŭ cu trei despărţăminte la scóla gremială română de séra.

In 5 Noemvre n. c., d. comisarŭ ministerialŭ *Pé-*

rsfi, venindŭ anume în Braşovŭ pentru acestŭ scopŭ a fostŭ la scólele române însoţitŭ de d. senatorŭ Schnell, ca representantŭ alŭ diregĕtoriei industriale, şi de d. inspectorŭ r. de scóle, invitându-ne şi pe noi cei în-ărcinaţĭ a îngriji şi instrui pe învĕţăceii românĭ dela meserii. D. comisarŭ ministerialŭ ne-a cetitŭ o ordinaţiune ministerială, prin care porţile scólei gremiale se închidŭ pentru învĕţăceii românĭ meseriaşĭ. Totdeodată ne-a comunicatŭ, că învĕţăceii meseriaşĭ în sensulŭ legii industriale trebuescŭ sĕ cerceteze scóla comunală pentru elevii dela meserii. A îndatoratŭ apoi direcţiunea scólei gremiale sĕ nu mai priméscă elevii dela meserii şi sĕ dea diregĕtoriei industriale o consemnare despre aceştia.

Aşadară adĭ unŭ numĕrŭ de 80 de învĕţăcei dela meserii au rĕmasŭ fără cursŭ de instrucţiune, căcĭ numai 17 dintre ei au putută primi direcţiunea şcólei industriale comunale, éră pe ceilalţĭ nu i-a primitŭ din motivŭ, că n'are încăperĭ; alţĭ câţiva s'au dusŭ la scóla de statŭ. Cei mai mulţĭ prin urmare au rĕmasŭ fără cursŭ de instrucţiune.

In faţa acestei împrejurărĭ triste, îmĭ iau voiă a adresa on. d. primarŭ următórea interpelaţiune:

1. Primit-a on. magistratŭ, ca diregĕtoriă industrială, vre o ordinaţiune dela ministrulŭ de comerţŭ cu privire la scóla română gremială?

2. Este aplecatŭ d. primarŭ a interveni pe lângă on. magistratŭ, ca diregĕtoriă industrială, ca sĕ îngrijéscă câtŭ mai grabnicŭ a se primi învĕţăceii românĭ dela meserii în şcóla comunală industrială?

D-lŭ primarŭ a rĕspunsŭ la interpelaţiune: 1. că nu a primitŭ nicĭ o ordinaţiune dela ministerŭ cu privire la scóla gremială română, dér a fostŭ încunosciinţatŭ printr'o telegramă despre venirea d-lui comisarŭ; 2. pentru primirea învĕţăceilorŭ românĭ dela meserii în scóla industrială comunală va îngriji, ca sĕ se delăture pedecile.

După acestea a urmatŭ pertractarea obiectelorŭ puse la ordinea dilei, între altele: s'au decoratŭ patru pompierĭ cu medalii de argintŭ, pentrn serviciulŭ de dece anĭ ca membrii ai societăţii pompierilorŭ; s'a opritŭ vêndarea în oraşŭ a cărnii de vită tăiată la sate, décă nu se dovedesce prin certificatŭ veterinarŭ, că vita a fostŭ sănătósă; s'a desbătutŭ unŭ statutŭ pentru curăţirea latrinelorŭ, care se va modifica după observările făcute de ministerŭ ş. a.

Galaţĭ, 30 Octomvre 1885 st. v.

Onorate D-le Redactorŭ!

E rea lumea de adĭ, şi lumea fiindŭ rea de multe orĭ se cualifică de rĕu şi acela căre'i doresce binele. Astfelŭ esclamŭ eu când cetescŭ corespondenţa d-to Făgăraşŭ, 18 Octomvre a. c. st. n. din Nr. 241 a preţuitei »Gazete« subscrisă de unŭ parochianŭ ortodocsŭ din această comună.

Neajunsurile de carĭ sufere lumea română din Făgăraşŭ suntŭ multe, şi între acestea şi acela, că unii domnĭ românĭ de aicea, cu deosebire amploiaţĭ, îşĭ dau copii din leagănŭ aşa dicêndŭ la scóle unguresci în locŭ sĕ-i dea la scólă românéscă după cum cere natura lucrului. —

Acestŭ neajunsŭ parochianulŭ din Făgăraşŭ, fără nicĭ o reservă îlŭ atribue neînsemnatei mele persóne dicêndŭ, că negligenţa mea în postulŭ meu de învĕţătorŭ la scóla română gr. or. din Făgăraşŭ a îndemnatŭ pe d-nii amploiaţĭ din Făgăraşŭ sĕ facă pĕcatŭ.

»Sĕ ne ocupămŭ numai de învĕţătoriulŭ din urmă, »de d-nulŭ Nicolau Aronŭ, căcĭ sub acesta s'a întêmplatŭ »neajunsulŭ. Mai acum trei anĭ scóla era plină de copii »toţĭ copiii românĭ mergeau la scóla română, căcĭ d-nulŭ »Aronŭ atuncĭ în adevĕrŭ şi-a împlinitŭ chiemarea, a»cum doi anĭ a arătatŭ resultate mai slăbuţe, éră în »anulŭ trecutŭ de totŭ slabe.....«

Décă slăbiciunea mea, neîmplinirea chiemărei mele de învĕţătorŭ au făcutŭ pe d-nii amploiaţĭ din Făgăraşŭ sĕ nu-şĭ dea copiii la scólă românéscă, mĕ simţŭ prin aceasta prea fericitŭ şi lasŭ sĕ crédă publiculŭ cetitorŭ, că aşa o fi, şi éră décă astfelŭ mi sĕ mĕsură resplata ostenelelorŭ mele de cincĭ anĭ ca învĕţătorŭ la scóla gr. or. din Făgăraşŭ de unŭ parochianŭ făgărăşanŭ, care sĕ-mĭ fiă permisŭ alŭ numi corbŭ albŭ între cei negri, apoi fiă, căcĭ cei carĭ mĕ cunoscŭ în chiemarea mea de învĕţătorŭ sciu că nu vorŭ dice ca parochianulŭ, care'i décă nu mĕ înşelŭ de cei cu musca pe căciulă, apoi în consciinţa mea sunt liniştitŭ.

„Căcĭ scóla s'a începutŭ târdiu, d-nulŭ învĕţătorŭ „a fostŭ fórte multŭ absentŭ dela scólă, a substituitŭ în „loculŭ sĕu în două rêndurĭ altĭ individĭ, copiii au fostŭ „multŭ timpŭ lăsaţĭ de capulŭ lorŭ larmă şi disordine în „scólă nemaipomenită.“ Nisce frase reutăcióse aceste, căcĭ scóla am început'o la timpŭ conformŭ legei. Cronica scolară o documentéză acésta. In prima Octomvre cal. vechiu consciu de chiemarea mea m'am aflatŭ pe catedra scólei elementare gr. or. din Făgăraşŭ primindŭ copilaşi în sinulŭ ei. De aci încolo fără întrerupere mi-amŭ înplinitŭ chiemaré şi încă într'unŭ modŭ mai multŭ decâtŭ pretindea legea, căcĭ în dilele dela 1-a Noemvre a. tr. pănă în 15 ale aceleaşĭ pănă când m'am căsătoritŭ şi am fostŭ sfinţitŭ de preotŭ, — două cause acestea pentru carĭ legea dă concediu învĕţătoriului, — ca sĕ nu întrerupŭ instrucţiunea mi-am pusŭ suplenţi pe învĕţătorii Constantinŭ Pică din Riuşorŭ şi Vasiliu Popŭ din Calborŭ. cărora le-am plătitŭ din busunariulŭ meu mai multŭ decâtŭ mi se cuvenia mie din léfă pentru dilele acestea.

Adevĕratŭ, că după instalarea mea de capelanŭ în Galaţĭ, în biserica din Făgăraşŭ n'am mai putută cânta cu copii rĕspunsurile la liturgiă fiindŭ ocupatŭ pe timpulŭ acela dincóce ca preotŭ, dér nu mi-a lipsitŭ suplentulŭ nicĭ acolo. La crăciunŭ şi pascĭ d-le parochianŭ! m'aţĭ silitŭ sĕ vĕ aducŭ cântăreţŭ în biserică pe învĕţătoriulŭ Nicolae Ludu din Becleanŭ şi Petru Marhas din Galaţĭ, şi totuşĭ la finea anului fără simţŭ epitropia parochială pentru-că n'am putută sĕ vĕ cântŭ în biserică mi-a detrasŭ din leafă 30 fl. v. a. Acésta e resplată! Astădĭ epitropia parochială îmĭ datoresce încă 200 fl. v. a. din salariulŭ meu restantu, şi ca sĕ nu umblu pe la judecăţĭ făcêndu mĭ némulŭ meu de reşine, o am lăsatŭ sĕ mĭ plătéscă acésta datoriă în cursŭ de doi anĭ. Acésta încă e resplată!

Din altă parte trebue sĕ judece publiculŭ cetitorŭ causa de unde sĕ trage, că câţiva domnĭ amploiaţĭ din Făgăraşŭ îşĭ dau copiii la şcólĭ unguresci. De trei anĭ încóce guvernulŭ s'a îngrijitŭ ca în Făgăraşŭ sĕ esiste o scólă civilă de statŭ şi acum şi o scólă elementară de statŭ. Ca aceste scóle sĕ aibă copii şi sĕ se susţină, se recviréză copii românĭ de unde numai se póte. Căi şi mijlóce la acésta, conducĕtorii acestorŭ scóle au destule. Vrea cineva sĕ fiă patriotŭ bunŭ, ca sĕ o arate acésta pe deplinŭ trebue sĕ-şĭ trimită şi copiii la scólă unguréscă, căcĭ în scóla românéscă copiii portă steguleţe roşu-galbenŭ-vênete după cum s'a întêmplatŭ mai ceştĭ anĭ, şi acésta e periculosŭ. Ca sĕ nu li se impute acésta, câţĭ-va d nĭ amploiaţĭ din Făgăraşŭ, credincioşĭ sfintei cause ce urmărescŭ scólele de statŭ din Făgăraşŭ, îşĭ trimitŭ copiii în scólele unguresci şi astfelŭ rĕmânŭ credincioşĭ mai marilorŭ, dela carĭ aşteptă tótă darea şi totŭ binele sĕvêrşitŭ, ca sĕ vorbescŭ cu scriptura.

Scóla română gr. or. din Făgăraşŭ acum numai are neajunse, eu nu mai suntŭ învĕţătorulŭ ei, ca sĕ respingŭ prin negligenţa mea pe copiii de domnŭ sĕ o cerceteze, şi totuşĭ numai scólele unguresci suntŭ cercetate şi în anulŭ acesta de copiii d-nilorŭ amploiaţĭ.

Airea trebue căutată buba d-le parochiene, că copii d-lorŭ din Făgăraşŭ mergŭ la scóle strĕine, ér nu în neajunsulŭ slăbiciunei mele.

Nicolau Aronŭ.

APELŬ.

Cătră p. t. domnĭ membrii ai Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ din despărţĕmêntulŭ alŭ II-lea (comitatulŭ Făgăraşului!)

Pe basa însărcinărei primite dela on. comitetŭ alŭ despărţĕmêntului alŭ II lea din şedinţa sa ţinută la 9 ale lunei curente, rogŭ pe stimaţii domnĭ membrii din acestŭ despărţĕmêntŭ ai Asociaţiunei transilvane, carĭ încă mai restéză cu orĭ şi ce felŭ de tacsă de membru sĕ binevoiéscă a trimite acele restanţii subscrisului casarŭ în Făgăraşŭ, celŭ multŭ pănă la finea lunei curente, ca aşa sĕ se pótă subşterne de bună vreme la loculŭ destinaţiunei lorŭ.

Onoraţiorii şi alţĭ bărbaţĭ devotaţĭ causei din acestŭ despărţĕmêntŭ suntŭ rugaţĭ sĕ binevoiéscă a aduna fiecare în cerculŭ comunicaţiunei sale, subscrierĭ de membrii pralângă încasarea tacselorŭ prescrise séu a ajutórelorŭ oferite şi consemnaţiunea subscrierilorŭ, dimpreună cu tacsele şi ajutórele încasate, sĕ binevoiéscă a o trimite aicĭ totŭ în terminulŭ arĕtatŭ mai susŭ.

Făgăraşŭ în 10 Noemvre 1885.

I. Turcu, casarŭ.

DIVERSE.

O ideă originară. — In Edimbourg se vorŭ înfiinţa omnibusurĭ pentru persónele burtoase. Ele vorŭ fi de mărimea ordinară şi în totulŭ asemenea celorlalte vorŭ diferi însĕ numai în acésta: despărţirile care suntŭ între locurĭ vorŭ puté fi ridicate după voinţă şi astfelŭ două locurĭ vorŭ puté face numai unŭ. Cu chipulŭ acesta cei afectaţĭ de obesitate vorŭ putea sta mai comodŭ în omnibus, plătindŭ însĕ îndoitŭ preţŭ.

***

Disciplina în armata germană. — La Siegnitz, unŭ voluntarŭ de unŭ anŭ din regimentulŭ de Grenadirĭ alŭ regelui Prusiei, refusândŭ de a se scălda sub cuvêntŭ, că apa e prea rece, a fostŭ, după raportulŭ ofiţerului de serviciu, transferatŭ mai ântêiu ca simplu soldatŭ în altŭ corpŭ, apoi condamnatŭ de către consiliulŭ de rĕsboiu la şépte lunĭ de fortăréţă, pentru nesupunere.

***

Florile în Englitera. — Pănă şi cu florile facŭ englesii luxŭ. In această ţéră a contrastelorŭ, se găsescŭ ómenĭ atâtŭ de pasionaţĭ pentru florĭ, în câtŭ trimetŭ botanicĭ în regiunile cele mai depărtate ale lumei, pentru ca sĕ aducă plante noi, nevĕdute pănă atuncĭ în ţéra britanică. Nu e rarŭ sĕ vedĭ plante, care au costatŭ câte 35,000—45,000 francĭ! Fórte adesea plantele ţinute într'unŭ geamlicŭ de 6 m. lungime şi 4 lăţime, au costatŭ pe proprietarŭ 70,000—80,000 fr. In casulŭ ăsta însĕ, ai înăuntru totŭ ceia ce regnulŭ vegetalŭ posede mai sublimŭ ca formă, colóre séu parfumŭ!

***

Proverbe chinezescĭ. — Eată câteva proverbe chinezescĭ, luate după „La Vie Moderne:“ Limba femeilorŭ este spada lorŭ, pe care n'o lasă nicĭ o dată sĕ ruginéscă.— Juna fată este o flóre, juna femeiă unŭ fructŭ, dacă fructulŭ este rĕu, ce suvenire póte sĕ mai rĕmână în ceea ce privesce flórea? — Cu câtŭ o femee îşĭ iubesce soţulŭ, cu atâtŭ ea póte sĕ'lŭ pună pe calea cea bună, cu câtŭ unŭ soţŭ îşĭ iubesce femeea, cu atâtŭ o face sĕ părăsească calea cea rea. — Femeia care îşĭ desonóră soţulŭ, face pe amantulŭ ei sĕ jure că'i va fi credinciosŭ. — A lăuda pe fiulŭ sĕu, este a se lăuda însuşĭ, a defăima pe tatălŭ sĕu este a se înegri. — Secretulŭ, dacă îlŭ păstrezi, este sclavulŭ tĕu, eştĭ sclavulŭ lui însĕ, dacă îlŭ spuĭ altora. — Lumea este unŭ ecou care reproduce ceea ce 'i spui, spune bine de alţii, dacă vrei sĕ se spună bine de tine.

***

Arsă de gazŭ. — In nóptea de 20 Octomvre curentŭ, copila Cantinca lui V. Hutanu din comuna Heleştienĭ, judeţulŭ Romanŭ în Moldova în etate ca de 18 anĭ. umblândŭ pe afară cu o lampă pentru de a prinde o găină, spre a nu se stinge de vêntulŭ ce bătea, a îndositŭ acea lampă cu pólele fustei cu care era îmbrăcată dér lumina lămpei înăduşindu-se a plesnitŭ sticla cu gazŭ şi împrăştiindu-se, s'au aprinsŭ hainele ei care au arsŭ cu totulŭ. In nóptea de 21 Octomvre copila a încetatŭ din viaţă.

***

Viaţă lungă. — »L'Italie« scrie, că în oraşulŭ Bobbio trăesce o vĕduvă, anume Giuseppa Franciosa, în vârstă de 102 anĭ, care şĭ-a păstratŭ atâtŭ de bine simţurile şi se bucură de o sănĕtate aşa de bună, încâtŭ lucréză fără ochelarĭ. Ea avù optŭ copii, din carĭ celŭ d'alŭ treilea este deja de 80 anĭ. Acéstă femee a vĕdutŭ deja a patra generaţiă şi décă n'ar fi în miseriă, de sigurŭ arŭ puté sĕ vadă şi pe a cincea. Ea trăesce ca şi copiii ei din munca mânilorŭ sale. Ceea ce este cuviosŭ la acéstă femeeă este, că culcêndu-se, se aprovisionéză de pâne pe care o mănâncă în timpulŭ nopţii. Ea are numai duoi dinţĭ, cei-au eşitŭ dupĕ împlinirea a 100 de anĭ.

BIBLIOGRAFIA.

Au apărutŭ următórele publicaţiunĭ ale Academiei Române şi se află de vêndare la librăriile Socecŭ et C-o. în Bucurescĭ, W. Krafft în Sibiu:

1. Documente privitóre la Istoria Românilorŭ de Eudoxiu de Harmuzaki. — Volumulŭ V. partea I. 1650—1699. Cu portretulŭ lui Gheorghe Stefanŭ Voevodŭ. — Volumŭ în 4°, de XXII şi 547 pagine. — Preţulŭ 40 lei. —

2. Codicele Voroneţean cu unŭ Vocabularŭ şi Studiu asupra lui de Ionŭ alŭ lui G. Sbiera. Cu dóuĕ tabele şi dóuĕ facsimile heliografice. — Unŭ volumŭ în 4° de VI şi 354 pagine. — Preţulŭ 10 lei.

3. **Eudoxiu de Harmuzachi.** „Fragmente zur Geschichte der Rumänen.“ Tomulŭ IV. vol. în 8° de X şi 395 pagine. Cuprindêndŭ studii asupra stării orientului Europei după pácea de Carlovitz. Preţulŭ 6 lei.

4. — **Fl. Porcius.** „Flora din fostulŭ districtŭ românescŭ alŭ Năsĕudului în Transilvania.“ Discursŭ de Recepţiune urmatŭ de Respunsulŭ D-lui P. S. Aurelianŭ. — Volumŭ în 4° de 140 pagine. Preţulŭ 1 leu 50 banĭ. —

5. — **A. Papadopclŭ-Calimahŭ.** — „Cuvêntŭ despre espediţia lui Igor Sveatoslavici, principele Novgorodului nordicŭ contra Polovţilorŭ sau Cumanilorŭ.“ — Vol. în 4° de 29 pagine. — Preţulŭ 40 banĭ.

4. — **Ep. Melchisedecŭ.** Inscripţiunea dela Mănăstirea Răsboienĭ, Judeţulŭ Neamţului. Comentată. Volumŭ în 4° de 35 pagine. — Preţulŭ 50 banĭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 13 Noembre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 64	Vênd.	8.69
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 99
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.38
Imperialĭ	»	10.16	»	10.24
Galbenĭ	»	5 90	»	5 94
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Noembre st. n. 1885

Rentă de aurŭ 4% . . .	97 95
Rentă de hârtiă 5% . .	90.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonurĭ rurale ungare . .	103.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.80
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.80
Bonurĭ rurale transilvane	102 50
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	121.20
Renta de hărtiă austriacă	82.20
Renta de arg. austr. . .	82.55
Renta de aurŭ austr. . .	109 25
Losurile din 1860 . . .	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare	866 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282 60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.90
Napoleon-d'orĭ	9.98
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.75
Londra 10 Livres sterlinge	125.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 30 Octomvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	86	87¼
Renta rom. amort. (5%) . .	90	91½
» convert. (6%) . .	86	87½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	31	31¾
Credit fonc. rural (7%) . .	101½	102½
» „ „ (5%) . .	85	86¼
» » urban (7%) . .	96½	97½
» » » (6%) . .	90	91
» » » (5%) . .	80½	81¾
Banca naţională a României	1050	1100
Ac. de asig. Dacia-Rom.	244	250
« » » Naţională	199½	211
Aurŭ	12½	12.
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.02	2.04

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10 44	2.27	—
Braşovŭ (	6 22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8 21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5 59	12.59	—
Cluşiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 53	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.49
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.07	5.50	—
Ghirbĕu	..	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
Cluşiu (	12.07	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	[illegible]	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	-	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5 3'	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.46

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicîca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
Szolnok (	3.16	12.14	5 10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicîca	8 21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3 49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.49
Pui	8.50	11.27	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.